

Předmět: **Základy společenských věd (ZSV)**
 Náplň: **Filozofie, etika**
 Třída: **4. ročník a oktáva**
 Počet hodin: 2 hodiny týdně
 Pomůcky: PC, dataprojektor, odborné publikace, dokumentární filmy, ukázky z hraných filmů

Téma	Výstupy vědomostní <i>Výstupy procedurální</i>	Pojmy	Metody a formy	Poznámky
Podstata filozofie – základní filozofické otázky, vztah filozofie k mýtu, náboženství, vědě a umění	• Objasní podstatu filozofického tazání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka • <i>Rozliší předmět jednotlivých filozofických disciplín</i> • Charakterizuje na příkladech z dějin evropského myšlení vzájemné působení filozofie a speciálních věd	filozofie mýtus ontologie bytí jsoucno gnozeologie antropologie teologie	Brainstorming Řízený rozhovor Kritické čtení a myšlení Myšlenková mapa Skupinová práce Metoda volného psaní Filozofický projekt	 příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií) komunikace a spolupráce v týmu (stanovení časového harmonogramu, rozdělení úkolů a odpovědnosti) otázka autorství a dopracování materiálů s ohledem na celek
Filozofie v dějinách – klíčové etapy a	• Rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové	hinduizmus buddhizmus konfucianizmus		

směry filozofického myšlení od počátků filozofie po středověk	představitelé a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení • Charakterizuje základní tematiku předsokratovské filozofie • <i>Zhodnotí význam „sokratovského obratu“ v dosavadním kladení filozofických otázek</i> • <i>Zhodnotí zásadní význam antického rozlišení „mínění“ a „vědění“</i> • <i>Identifikuje vliv Platónova učení o idejích a Aristotelovy systematické filozofie na další vývoj evropského myšlení</i> • <i>Porozumí helénistickým filozofickým školám jako podobám</i>	taoizmus apeiron epikureizmus stoicizmus skepticizmus kynizmus Sókrates Platón Aristotelés patristika apologeti scholastika Sv. Augustin T. Akvinský		vnímající komunikace (na partnera orientované vnímání, aktivní naslouchání) rozumějící komunikace (porozumění komunikačním signálům v řeči lidského těla i řeči slov ve vlastní kultuře i v kontaktu s kulturami jinými) respektující komunikace (způsoby komunikačního chování respektujícího odlišnosti názorů, postojů, kultur, národností) přesná komunikace (srozumitelnost, jasnost, přesnost sdělení, přesvědčování a argumentace) pozitivní komunikace (vyváženost negativních a pozitivních výroků, otevřenost, komunikace partnerů jako inspirace) mé organizační schopnosti a dovednosti já v roli vedoucí/vedoucího a v roli
--	---	---	--	--

	<i>hledání smyslu života v dynamicky se měnící době (epikureizmu, stoicismu, skepticizmu, kynizmu)</i> • <i>Porovná antický a středověký obraz světa</i> • Charakterizuje na příkladu názorů vybraných osobností středověkého myšlení hledání vzájemného vztahu víry a rozumu • Charakterizuje základní filozofickou tematiku období patristiky a zasadí ji do širšího kulturního a historického kontextu doby • Charakterizuje základní filozofickou tematiku období scholastiky a zasadí ji do širšího kulturního a historického kontextu doby			vedené/vedeného Jak se ovládám v situacích řešení problémů. účelově efektivní komunikace (otevřenost, asertivnost, komunikační taktiky, účelné způsoby komunikace při spolupráci, vyjednávání a při řešení problémových, resp. konfliktních situací) Které mé osobnostní předpoklady jsou výhodné a naopak nevýhodné pro situace spolupráce a které pro situace soutěžení, konkurence atd. Nakolik chci být originální a nakolik se umím přizpůsobovat druhým. Jak se ovládám v situacích, kdy se věci nedějí podle mé představy. Jak spolupracuji s lidmi, kteří jsou jiní než já sám, a jak rozvíjím vztahy s dospělými.
--	--	--	--	---

				Jak jsem schopen přijímat názory druhých lidí jako možná východiska pro svůj další rozvoj. Jak mohu fungovat jako člen skupiny a komunity, jak umím prokazovat ochotu ke spolupráci s ostatními. sociálně-komunikační dovednosti výhodné pro spolupráci (jasná komunikace, argumentace, řešení sporů) Jak mohu a umím pomáhat, podporovat jiné lidi, poskytovat rady.
Filozofie v dějinách – klíčové etapy a směry filozofického myšlení od počátku novověku po současnost	• <i>Porovná středověký a novověký obraz světa</i> • <i>Identifikuje duchovní, ekonomické a politické předpoklady renezančního „návratu k antice“</i> • Objasní na příkladu vybraných filozofů a jimi řešených problémů obsah pojmů: senzualismus, empirismus	humanismus renezance reformace osvícenství senzualismus empirismus racionalismus agnosticismus skepticismus dogmatismus subjektivismus transcendentalismus NKF		 Jak umím rozpoznat situace soutěže a jak je prožívám. Jaké jsou mé hodnotové žebříčky. Já a sociální a morální dilemata doby, v níž žiji.

	• <i>Vysvětlí na příkladu vybraných filozofů a jimi řešených problémů obsah pojmů racionalismus, agnosticizmus, skepticizmus, dogmatizmus, subjektivismus, transcendentalismus</i> • <i>Zhodnotí význam rozvoje experimentální vědy pro podobu novověkého filozofického tázání</i> • <i>Rozliší východiska i způsoby kladení filozofických otázek, jimiž se vyznačoval racionalismus a empirizmus</i> • <i>Zhodnotí historický význam idejí racionální výchovy, lidských a občanských svobod a právního státu, které se zrodily v kontextu osvěcenské doby</i>	pozitivismus kritický racionalismus iracionalismus strukturalismus fenomenologie existencialismus pragmatismus filozofická hermeneutika postmoderna		
--	---	--	--	--

	• <i>Porozumí německému idealismu jako vrcholné formulaci myšlenky autonomie subjektu</i> • <i>Identifikuje příčiny rozpadu pohegelovské evropské filozofie na linii scientistní a antropologickou</i> • Uvede charakteristické znaky pozitivizmu, kritického racionalizmu, strukturalizmu, fenomenologie, filozofie existence, fundamentální ontologie a filozofické hermeneutiky • Charakterizuje na příkladu vybraných osobností základní způsoby uchopení problematiky člověka ve filozofii 19. a 20. století			
--	--	--	--	--

Monoteistická náboženství	• <i>Rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti</i> • <i>Porozumí roli náboženství v každodenním životě člověka</i> • <i>Identifikuje symboly, znaky jednotlivých monoteistických náboženství</i> • <i>Uvede představitele jednotlivých náboženských systémů, jejich přínos ke vzniku víry</i>	judaismus křesťanství islám Tanak Bible Korán Abrahám Mojžiš Ježíš Mohammed		 Jaké jsou mé hodnotové žebříčky. Já a sociální a morální dilemata doby, v níž žiji.
Etika	• <i>Objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem</i> • <i>Rozliší základní koncepce pravdy: korespondenční, koherenční a konsenzuální</i> • <i>Posuzuje lidské jednání z hlediska</i>	morálka mravnost moralita etika etiketa hedonistická etika utilitaristická etika pragmatická etika svoboda odpovědnost svědomí		 Jaké jsou mé hodnotové žebříčky. Já a sociální a morální dilemata doby, v níž žiji.

	<i>etických norem a svědomí jednotlivce</i> • <i>Rozliší obsah pojmů morálka, mravnost, etika, etiketa</i> • <i>Identifikuje specifická východiska hlavních etických konceptů evropského myšlení: etiky ctnosti, hédonistické a utilitaristické etiky</i> • <i>Vymezí vzájemný vztah hodnot a norem, na konkrétních příkladech objasní význam hodnotové orientace pro lidský život</i> • <i>Charakterizuje úlohu svědomí v lidském rozhodování a jednání</i> • <i>Ilustruje na konkrétních příkladech porozumění různým rovinám pojmu viny, zhodnotí význam</i>	vina odpuštění pravda dobro zlo		
--	--	--	--	--

	<i>odpuštění a účinné lítosti pro morálně hodnotný život člověka</i> • <i>Ukáže na konkrétních příkladech narůstající význam aplikované etiky v životě společnosti (etika a právo, etika a podnikání, etika a reklama, etika a média, etika a politika, etika a sport apod.)</i> • <i>Charakterizuje filozofická východiska problému svobody (svoboda jako volba, vztah svobody a odpovědnosti)</i>			
--	---	--	--	--